

Nr 126. Folkethingets Forhandlinger. 40de Møde. Ordentlig Samling, 1869—70.
1993. 2den Del. af Lovf. om Fæstegodssets Overgang til Selveiendom. 1994

i dette Skrift Pag. 47, at han „hører vistnok til dem, der antage, at Eiendomsret maa taale Indskrænkninger for Statens Skyld, eftersom det er ved Staten og Diden i Staten, at ogsaa hiin Ret skal sikkes og bestaae; den bør eftergive og afgive Noget ligesom en Tribut til sin Beskytter, og ikke ved en Tribut til det almindelige Bedste ansee sin Hellighed som fornærmet.“ Dette skulde Mange husse paa, naar de saa bittert have beklaget sig over, at der fra Statens Side har været gjort Indgreb i det, som de have troet at være deres Eiendomsret. Denne Eiendomsret har dog været høist ufuldstændig, naar man betænker, at Lovgivningen til forskjellige Tider i højeste Grad har indskrænket den Fordeel, som Godseieren kunde have af sit Gods. Det har ligget i Statens Haand at indrette Loven saaledes, at Fæstegodsset havde en langt ringere Betydning for Godseieren til een Tid, end det har havt til en anden, men denne Ret kan Staten ikke afgive; den har den altid. Men som sagt, jeg er kun ledet til disse Udtalelser ved de Bemærkninger, som ere fremkomne fra disse Herrer; jeg vilde ikke være kommen med dem, hvis de ikke — som det forekom mig med saa stor Styrke — havde udtalt deres almindelige Grundsatninger.

Jeg skal nu tillade mig et Par Bemærkninger om enkelte af de foreliggende Forslag i dette Afsnit af Loven. Hvad det første Forslag angaaer, kan jeg ikke sige Andet, end at det forekommer mig at være saa klart og godt udviklet, at det er rigtigt at sætte „Fæstested“ istedetfor „Gaard“, at jeg ikke i denne Henseende skulde have tilføjet videre, naar ikke det ærede Medlem fra Præsto Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) havde ment, at der ved at gjøre denne Forandring kunde bevirkes en Agitation heri Landet. Lader os husse paa, at vi ikke behøve her at gjøre Noget for at tilveiebringe en Agitation, thi den er tilstede; at Huusmændene begynde at røre sig i Anledning af denne Sag, og at de begynde at fortvivle over, at man ikke har fun-

det det rigtigt under denne Sag ogsaa at gjøre Noget for dem, derom vidne mange Udtalelser paa forskjellige Steder i offentlige Møder. (Stemmer: Hør!). Så, jeg skal i Anledning af disse „Hør“ gjøre opmærksom paa, at jeg hører til dem, der ikke have villet blande Huusmændenes Sag ind i denne, forsaavidt som den ikke ligger dert, idet jeg troer, at vi paa denne Maade ikke komme til at gavne dem, men derimod til at skade Gaardmændene, og det kan ikke være til Nytte for Huusmændene, at Gaardmændens Sag skades. De ere de naturlige Støtter for hinanden i mangfoldige Samfundsforhold, og dersom vi kunde komme ind paa en heldig Afgjørelse af Spørgsmaalet om Fæstegaardenes Overgang til Selveiendom, da troer jeg, at dette ikke vil blive uden Betydning ogsaa for Huusmændenes Stilling. Nu antager jeg ikke, at Noget tør nægte, at der er Huse her i Danmark, som ere Fæstetvangen undergivne, og som man ikke skulde udelukke fra at kunne blive afløste i Genhold til denne Lov; Andet har jeg ikke villet opnaae ved at være med til at stille dette Forslag, hvori det hedder „Fæstested“; men der blev af det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe) udtalt andre og almindeligere Grunde, som jeg troer have stor Bægt med Hensyn til at gaae ind paa dette Forslag. Jeg synes ikke, at man skal trække sig bort fra den eneste Indvirkelse, der kan gjøres Huusmændene i denne Sag — og det er i dette Punkt — af Frygt for, at der skulde vækkes en Agitation. En saadan vilde efter min Mening snarere være berettiget, naar man saae, at man ikke vilde lade Huusmændene, der ogsaa have en Ret, komme med ind under Afgjørelsen af denne Sag, men vilde skyde deres Ret langt ud i Fremtiden. Derfor siger jeg: Raster man dette Forslag bort, da fremmer man Agitationen. — Med Hensyn til det 2det Forslag, skal jeg bemærke, foruden hvad der er fremsagt af det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds, at den Grundsaetning at ind-